

Numărul 7. Oradea-mare 16 febr. (1 martie) 1903. Anul XXXIX

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe 1/2 de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei.

Șpionii.

(Fine.)

Te observai intențiunea lui periculoasă, me grăbii deci a-l face atent în limba latină, că are de a face cu un om beat:

— Hic homo ebrius est!

Prietinul meu se mulcomi, ba încă primi și violina pe care oaspele nostru o descăță din cui și i-o dote zicând:

— Cântă mi una de jale!

Omul curios se aședă la masă, și rădimându-și capul pe mână ascultă câteva clipe cântărea lui Nicolae.

De odată inse sări ca spăriat și smulse violina din mâna lui Nicolae. Apoi o lovi de masă cu atâta furie că se prefăcui în hârburi țandurite și remase în mână numai cu grumazii și strunele, pe cari le aruncă în foc.

De surprindere și mirare Nicolae nu fu în stare să pronunțe nici un cuvânt. Necunoscutul își motivă faptul curios prin următoarea enunțiație:

— Musele s'au mutat de pe pământul periclitat.

Apoi începui a răcni înfuriat:

— Perire și sânge! Foc, cenușă și miros de iarbă de pușcă! Movable de ca-

davre învăluite de stoluri bijbăitoare de vulturi negrii și corbi cloncănitori! — Pe gura lui se iviră spume, ochii i se umplură de sânge, și cu brațele sale uscate vrăjii amenințător prin gol.

Purtarea aceasta-mi deschise în sfârșit ochii și cu groază pricepu, că înaintea noastră stătea un nebun periculos.

— Amens — făcui atent iară în limba latină pe Nicolae.

— Amin? — se miră nebunul. Apoi continuă în glasul inspirat al profesorilor:

— Amin, amin ve zic voue, că lumea va perii în douezeci și patru de ore!

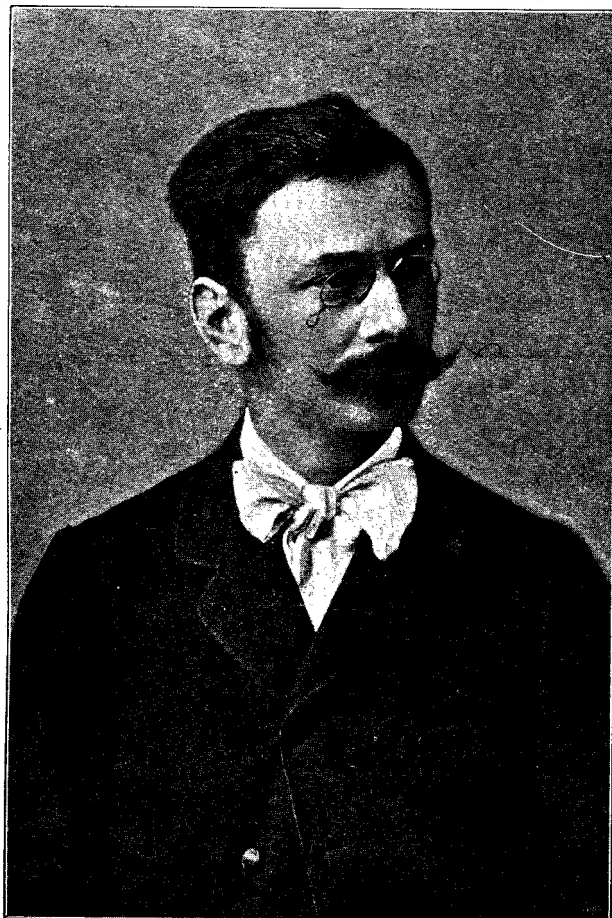
Spre mirarea noastră din furia cea mai esaltată se cobori la liniștea cea mai deseversită. Se aședă mulcomit la masă și ne adresă întrebarea:

— Audit-ați azi noapte o dețunătură inspământătoare?

Ce puteam noi să respondem la astfel de întrebări nebune?... Tăcurăm ambii.

— Audit-ați? — strigă nebunul acum infuriat și-si puse mâna în mod de tot neliniștitor pe pușcă.

Îmi veni în minte că ne-

Dr. Daniil P. Bărcianu.

bunilor se irită de nu le dai dreptate în toate. Me grăbii deci a-î răspunde :

— Da, da, se 'nțelege că am audiat. Cine ar fi putut să nu audă o detunătură atât de grozavă?

Omul meu deveni vesel. Se apropiă de mine și-mi zise :

— Dta ești om deștept și păstrător de secrete. Tăcea-vei, dacă-ți voi descoperi un secret mare?

— Voi fi mut ca mormântul rece.

— Ascultă deci! Azi noapte s'a rupt osia pământului, și miserabila noastră lume perdându-și echilibrul zboară prin văzduhul aprins către soare. Despre aceasta încă nu știe nime...

— Domnul meu! — me încercai să-l abat de la niște idei atât de greșite. — Pământul n'are osie în care să se 'nvêrte ca o roată. El e ținut în stare de echilibru de o putere vecinică, de puterea gravitației, care nu lasă ca în cursul minunat al corpurilor cereștii să se nască disordine. După teoria lui Kant-Laplace pământul...

Nu-mi putui sfârși explicarea luminătoare, căci nebunul își perdă răbdarea.

— Fleacuri! — exclamă. — Osia pământului s'a rupt, crezi sau nu?

Și depărtându-se de mine, își ridică la ochi pușca cu țeava așintită spre mine.

În fața unei argumentări atât de cuprinzătoare fui nevoit a capitula.

— Osia pământului e ruptă. Eu și simțesc cum undulă pământul sub picioarele mele. Aceasta într'adevăr e o nenorocire de tot mare pentru sărmana omenime.

Nebunul începî a râde cu hohot.

— Hahaha! — Nenorocire! Om nebun ești tu, sau ți-ai pierdut mintea? Nenorocire numești tu permisiunea dumnezească dată lumii păcătoasă de a-și putea spăla necurătenia crimelor seculare în focul sfânt al soarelui?

— O, ce neprețuit dar ceresc!

Din respectul pușcii așa fi aprobat ori ce prostie.

— Altă nenorocire se pregătește omenimei! — continuă nebunul. — N'ai audiat că vin muscalii asupra noastră? Peste câteva ore vor fi aici, și atunci — amar și grozav! — Oamenii se vor îneca în riuri de sânge, focul soarelui se va stinge... Ce se va alege apoi din lume?...

— Nu știi — îngânați ca să nu-î las întrebarea fără răspuns.

— Nu știi? Dacă nu știi tu, știi eu!... Muscalii trebuie opriți să nu intre în oraș.

— Acesta e lucru firesc — întăriți și eu.

— Ce fac oare acum muscalii? — me întrebă omul chinuit de halucinații.

La aceste cuvinte îmi plesni prin minte o idee mântuitoare, cu ajutorul căreia speram că me voi putea depărta să chem ajutor.

— Ce fac muscalii? — zisei deci. — Foarte ușor putem ști. Sunt decis a porni în momentul acesta la spionajii.

Efectul ideii mele fu minunat. Cu bucurie vădui că fața nebunului deveni atentă și încântată.

— Foarte bine! — exclamă entusiasm.

— Vom merge amândoi. Patru ochi totdeauna văd mai mult decât doi.

Aceste cuvinte le rostise Nicolae, care după cum ușor ve puteți închipui, n'ar fi rămas bucuros singur cu un om atât de periculos.

Dar nu avu noroc, căci nebunul se resti mâniaș către el:

— Tu tac! Unde vrei să mergi? Tu vei rămâne aici ca ostatic.

Făcuî semn lui Nicolae să se rețină de a mai face vre-o observare.

— Rolul șpionului e foarte greu — îmi explică nebunul cu bunăvoință. Se cere un curaj considerabil și o dosă bunășoară de viclenie isteată. Știi tu că șpionii pun în joc capul lor?

Eu prinsei voe de a vorbi cu omul meu în limbajul întrebunțat de el. Dacă a spus el până acum nebunilor, să-î arăt că și eu știu poate și mai cornurate decât el. Me decisei a lupta în contra nebuniei după metoda medicilor omeopatici: a respunde nebuniei cu o nebunie și mai mare.

— Numai cei stupizi își periclită capetele lor, nu șpionii cei adevărați — respunsei deci la întrebarea pusă. — Și apoi și de fac, eu pricep a me jucă cu capul meu mai bine decât pruncii cu mingea. Nu purtă nici o teamă, capul meu e mai tare decât piatra. A avut ocaziune a-l încerca. Odată l-am folosit în loc de glob la jocul de popici.

— O probă! — zise nebunul rece și semnificativ.

Și încă înainte de a me putea delectă în efectul produs de cuvintele mele pline de spirit, audii o detunătură de pușcă și simții glonțul trecându-mi prin peri capului.

— Minunat! — exclamă mulțumit nebunul și cu sânge rece își încărcă din nou pușca. — Te-am oprit chiar în mijlocul frunții, și glonțul nu te-a culeat la pământ. Ai cap de piatră. Dar ochii?... Ochii încă-ți sunt așa de tari?

Eram să cad de pe picioare de groază, începui a tremura și de așa fi putut, m'aș fi ascuns în pământ, când vădui că nebunul își ridică pușca să me ochiască din nou.

Îngerul meu păzitor me inspirare poate și-mi trimise un cuget mântuitor, care de nu m'ar fi venit, de-a bună seamă așa fi murit, căci nebunul n'ar fi greșit ținta și a doua oară.

— Domnule general! — îngânați în cea mai de compătimit perplexie. — Domnule general! Iarba de pușcă e scumpă și nici plumbul nu se capătă gratuit. Nu face risipă cu ele, cruță-le pentru ziua cea mare de mâne!

Pușca ridicată la ochiu fu lăsată fără 'n jos. Mie-mi viniă să joc de bucurie audind cuvintele nebunului:

— Ai dreptate! Mâne vom avea mare trebuință de iarbă de pușcă și plumb. Mergi deci la spionajii și 'n zori de zi să fii aici!

Pornii spre ușă cu cugetul de a chemă vecinii să legăm omul furibund. Nicolae fu așa de neprecaut de se sculă să se departe și el din odaie.

— Stai ostatic, sau ești fiul morții!

Nebunul care strigase aceste cuvinte amenințătoare își ținea pușca întinsă către Nicolae.

— Generale! — me servii din nou de titula mulcumitoare, care precum se vedea, îi plăcea foarte nebunului.

Apoi îmi ridicai mâinile protectiv spre Nicolae și me nisuii a da tonului meu tremurător timbrul cel mai serbătoresc de care eram capabil în acel moment primejdios:

— Generale! Dreptul ginților garantează viața

și nevățemarea ostaticilor. Ești responsabil deci înaintea lumii pentru viața acestui om!

Nebunul își slobodi rușinat pușca 'n jos. Eă într'aceste făcuî semn lui Nicolae să nu se opună și-i șoptii, că peste câteva clipe me voiă rentoarce cu ajutor.

Nebunul se apropiă de ușa, își puse arma pe umăr și-mi zise serbătoreșce:

— Mergi șpioane și-ți împlineșce misiunea mântuitoare de omenime! Până la rentoarcearea ta eă voiă sta sentinela și vai de acela care ar cuteză să se atingă de ostatic!

Eșii și nebunul încuia ușa după mine pe din lăuntru.

Sărmanul Nicolae! N'aș fi vrut să fiă în pielea lui în acelea câteva minute cari trecură, până ce alarmai vecinii și-i chemai într'ajutor.

În curând me rentorsei însoțit de cinei oameni, căroră le spusese că la prima mea chemare să năvălească în odae.

Bătuî la ușa.

— Cine e afară? — întrebă sentinela nebună.

— Eă.

— Cine e acel eă?

— Șpionul.

Retezul cărțai și ușa se deschise.

Întrai resolut.

Nebunul își întinse mâna să încuie din nou ușa. Dar nici eă nu fuî lenes, me aruncaî pe el și apucându-i pușca strigai:

— Ajutor!

Vecinii năvăliră în odae. Nebunul s'a luptat orbeșce mult timp, dar în sfârșit totuș fu învins și legat.

Numai atunci, după ce auđii numele bietului nenorocit, imi adusei aminte, că acela și mie-mi eră încâtva cunoscut, căci eră păpuțarul din strada noastră.

Ideile lui Petec al nostru semănaî cu ale acelelui nebun nefericit ca oul cu ou. Ambii politiciani mari, ambii reformatori de lume.

Oaspele nostru, căruia de frică i-am făcut serviciu de șpionagiū, și-a petrecut restul vieții între zidurile unui institut de nebunî.

Tit Chitul.

*Crud o smulge, o rădică,
Ș-o aruncă pe pământ.*

*Zimbiri sânt: un ris de soare
Printre dest și negri nori;
Un cânt de privighetoare,
Ascultat din depărtare
Într'un revărsat de zori.*

*Lacrimi sânt: sărmanul care,
De mai mult timp nemâncat,
Tinde o mână cerșetoare...
Iar bogatul care are
Trece-alături nemișcat!*

*Zimbiri sânt: în astă lume
Să te simți tu adorat,
Și să șei că al tei nume
Ca o sântă rugăctune
Zi și noapte-i pronunțat!*

*Lacrimi sânt: moartea ce stinge
Viața într'un muritor;
Întristarea ce te 'ncege
Atunci când clopotul plânge
C'un plâns jalnic și sonor!*

*Zimbiri sânt: zimbiri de viață,
Un copil, un ingeraș,
Cu păr blond, cu dulce față,
Rumen ca o dimineată,
Nebun, ca un fluturaș!*

*Lacrimi sânt: și crude încă!
Când p'oceanul lat și mut,
Între valuri, vânt și stâncă,
Veđi un vas că se adâncă
Și se face nevedut!*

*Zimbiri sânt: când dup'o noapte
Agitată, ș-un vis reu,
Privind în realitate,
Veđi că reul e departe,
Departe cu visul tei!*

*Lacrimi sânt: lacrimi amare,
Acest barbarism turbat,
D'a vedea încă popoare,
Că sânt gata să s'omoare
Pentr'un cap înfumurat!*

*Zimbiri sânt: zimbiri sublime:
Pentru-acei ce 'n visul lor
Ved o lume fără crime,
Fericiti fără victime
Și o turmă e'un păstor!*

*Dulci zimbiri, lacrimi amare...!
Îată-ți viața, muritor!
Și chiar ast'a mea cântare
Nu-i o lacrimă ce-apare
Trist într'un ochiă zimbitor?*

Th. Șerbănescu.

Zimbiri și lacrimi.

*Lacrimi sânt: ori ce simțire
Ce esală un trist cânt,
Un dor, o compătămire,
Un regret, o despărțire,
Un adio... lacrimi sânt!*

*Zimbiri sânt: ori ce plăcere,
Ce-ți suride pe pământ,
Un flor, o mângăere,
Un vis drag, o revedere,
Sărutarea... zimbiri sânt!*

*Lacrimi sânt: frunza ce pică
Când al toamnei rece vânt,
Ca o mână inimică*

Carneval soseșce.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Din literatura rusă.

M a c a r i e C i u d r ă .

De Maxim Gorki.

În vânt rece ducea pe aripile lui sgomotul valurilor, foșnetul copacilor de pe malul mării și se pierdea apoi în stepe. Din când în când o bătae mai tare a vântului aruncă frunze uscate, motolite în focul din șatră. Flăcările isbuनियाँ din noi apoi se potoliau iarăș. La lumina lor apărea tremurând întunerecul din giurul nostru, întunerecul nopții de toamnă care dispărea apoi la o parte.

În momentul acela vedeam înaintea ochilor mei, la stânga stepa fără sfârșit, la dreapta marea nemărginită și în față figura viguroasă a lui Macarie Ciudră, un țigan bătrân care păzia caii țiganilor. La vre-o cincizeci de pași de noi erau corturile lor.

Fără să-i pese de vântul care-i descheiase haïna și-i biciuia fără milă pieptul lui përos și ars de soare, aproape lungit într'o poză frumoasă, liberă, cu fața către mine și fumând dintr'o lulea. Fumul se ridică din gura și nasul lui în rotocoale, ochii lui se pierdeau deasupra capului meu în stepa întunecată și tăcută și fără a căuta să se adăpostească de vântul aspru care suflă, îmi vorbea mereu:

„Și așa, te duci. Bine faci. Ai ales bine, Șoimule, du-te și privește și după ce vei fi vedut deauns, atunci culcă-te și mori — etât. Viața? Alți

oamenii? — urmă el după ce ascultă răspunsul meu la „așa e bine“. Eh, și ce o să ai din asta? Nu ești tu singur viața? Ceialalți oameni trăesc și fără tine și vor mai trăi și deacuma încolo fără tine. Cređi tu că are cineva nevoie de tine? Nu ești nici pâne nicăi toțag, deci nu e nevoie de tine.

„A învătă tu și a învătă pe alții? Poți tu învătă să faci oameni fericiți? Nu, asta nu poți. Să cărunțești întei și atunci să spui că trebuie să înveți pe alții. Ce să-i înveți? Fiecare știe atât cât îi trebuie. Cuminții iaă ce-i de luat, proștiu nu iaă nimic și fiecare învață singur.

„Sunt de ris oamenii tei. Se inghesuesc toți la un loc, se împing și uite, ce de loc liber e pe pământ! — și arată cu mâna stepele.

„Lucrează mereu; la ce? Pentru cine? Nu știe nimeni. Când vezi un om arând, gândești: cu sudoarea frunții lui udă pământul și apoi se culcă în el și putrezește. Nimic nu vede el din țarină și moare după cum s'a născut — ca un prost.

„Ce, la asta s'a născut el, să răscolească pământul și apoi să moară, fără a fi avut timp să-și sape o groapă? A avut el cu adevărat o viață? A înțeles el nemărginirea stepei, s'a bucurat el de mormurul valurilor? Eh, s'a născut sclav, sclav a ramas în toată viața lui; asta e tot! Ce poate să facă? să se gătue dacă e ceva mai cuminte.

„Uite-te la mine; cu cincizeci și opt de ani ai mei am vedut atâtea încât dacă le-ai așterne pe

partie nu par încăpea într'o mie de coșuri ca astea de tine. Spune-mi în ce țară n'am fost? Dar asta nici nu poți tu s'o spui; căci nici nu le cunoști. Așa trebuie să trăiască omul, să umble, să umble mereu. Să nu rămâi mult la un loc, ce să cauți acolo? Uite cum aleargă ziua și noaptea și se gonesc mereu împregiurul pământului. Așa să faci și tu, nu căută să pătrunzi viața, ca să nu încetezi de a o iubi. Când începi să te gândești prea mult o urești. Așa e întotdeauna. Așa mi-a mers și mie, da Șoimule, așa mi-a mers și mie.

„Eram închis în temniță în Galiția și de urit am început să mă gândesc de ce sunt eu la adică pe lume. Urit ți-e în temniță, Șoimule. Ah, ce urit! Și mi se făcuse frică când privii de prin fereastră pe câmp. Ca un cleșce îmi stringea frica asta inima. Cine poate să spuie de ce trăește? Nimeni, Șoimule și nici nu trebuie să întreb de ce.

„Eh, odată, vorbisem cu un om aspru, unul de ai voștrii, un rus. „Trebuie să trăești cum îți poruncește Dumnezeu, nu cum vrei tu, — zicea el. „Umilește-te înaintea lui Dumnezeu și o să-ți dea tot ce ceri“. Fiind că el singur era îmbrăcat numai în zdrențe, îi spusese să roage pe Dumnezeu să-i dea un rând de haine. Atunci se supăra și me goni ocarindu-mă. Mai spusese înainte ca să iertăm oamenii și să-i iubim. Acum trebuia și el să mă ierte, dacă cuvintele mele nu-i plăceau. Ce mai învățator! Te mai înveță să mânănci puțin, dar ei singuri mânăncă de zece ori pe zi.“

Scuipă în foc și-ș umplu tăcând luleaua. Vântul suflă încet, tânguitor, caii nechează în întunec și din corturi se audia un cântec drăgăstos și pătimas, o baladă. Cântă frumoasa Nonca, fata lui Macarie. Îi cunoșteam glasul, acest glas adânc care sună întotdeauna nemulțumit, doritor, de cântă saș de spunea „bună dimineața“. Pe fața ei oacheșă ciția mândria unei regine, dar în ochii ei negri, galeși, strălucia farmecul de nedescris al frumuseții și dispreț pentru tot ce nu era ea.

Macarie îmi întinse luleaua.

„Fumează! — Nu e așa, cântă frumos fata? Da, da, ai vrea tu să te iubească una ca ea!? Nu? — Bine, ai dreptate. Nu avea încredere în fete și păzește-te de ele. Unei fete îi place sărătatul mai mult decât mie fumatul, dar îndată ce ai sărutat-o, voința ta moare. Te leagă cu ațe nevedute dar cari nu se pot rupe și tu îi dai sufletul tău întreg, rămânându-ți ție restul.

„Zeă, păzește-te de fete! Mint întotdeauna șerpoaicele! „Te iubesc mai mult ca ori ce pe lume — spun ele, dar sgări-i-le cu un ac și-ți vor sfîși inima. Șciū eu asta. Dacă vrei, Șoimule, îți voi povesti eu despre una. Să nu uiți povestea asta și dacă nu o vei uită, vei rămâne în toată viața ta o pasere liberă.

„Zobar, Loico Zobar era un țigan tinăr. Îl cunoașce toată Ungaria, Slavonia și tot ce e împregiurul mării il șcicia pe viteazul tinăr. Nu era sat unde să nu se fi făcut jurământ ca să-l omoare, dar el

Carneval se duce la bal.

trăia vesel înainte și dacă-i plăcea lui un cal, putea să-l păzească un regiment întreg de soldați, el știe cum să-l fure. Eh, par că-i era lui frică de cineva! Și de i-ar fi ieșit dracul cu iadul lui întreg înainte, ori ar fi scos cuțitul de la brâu, sau l-ar fi ocărit de s'ar fi dus cu coada între picioare.

„Toate cetele de țigani îl cunoșeau, ori dacă nu, aușiseră de el. Nu-i plăcea nimic decât cai și nici aceștia mult timp. După ce-i călăria câțva, îi vindea și bani putea să-i ia cine vrea, nu opriă nimic pentru el și de i-ai fi cerut inima din piept, el și-ar fi smuls-o și ți ar fi dat-o. Așa era el, Șoimule.

„Ne întinseserăm corturile pe undeva în Bucovina, or fi vre-o zece ani de atunci. Odată — era într-o noapte de primăvară — ședeam: eu, Daniil soldatul care fusese într'un resboi, bătrânul Nur, ceilalți și Rada, fata lui Daniilă. O știi pe Nonca mea, Rada inse era cum nu ți-aș putea-o arăta prin cuvinte. Poate s'ar putea spune pe coardele unei vioare, dar și asta nu ar putea-o face decât acela care ar cunoaște vioara ca sufletul lui.

La câți băeți nu le-a sdrobit ea inima!

În Moravia o veduse un bătrân magnat și a ramas fermecat la vederea ei. Sta pe cal și tremură par că ar fi fost prins de friguri. Și era frumos ca dracul în zi de serbătoare, haina-i era plină de firetură, la coapsă o sabie strălucitoare încărcată cu pietre scumpe, căciula de catifea albastră, ca o bucată de cer — era un boer mare, bătrânul!

Calul lui de-abia atingea pământul cu piciorul.

„Ei, sărută-me, îți dau o pungă cu bani, spuse el Radei, dar ea îi întoarse spatele și asta fu tot.

„Iartă-me dacă te-am supărat, Uită-te numai prietenos la mine — adăugă bătrânul prinț și-i aruncă o pungă cu bani — și era mare pungă, frățioare; dar ea o împinse cu piciorul în noroiu.

„Ah, fată, — gemu el și calul sbura într'un nor de praf.

A doua zi veni iar. „Care e tatăl ei? — se auzi ca un tunet prin corturi. Daniil înaintă: „Vinde-mi copila, îți dau cât ceri. — Inse Daniil raspunde: „Numai boerii-și vând tot, de la porcii lor până la conștiință. Eu sunt soldat, iar nu negustor.“

Prințul scoase un răget de mânie și puse mâna pe sabie, dar unul din ai noștri puse în urechia calului iască aprinsă și calul o luă la goană cu el. Noi ne-am strâns corturile și am pornit înainte.

Merserăm o zi, două și a treia ce să vedem? prințul ne ajunse. „Hei, mēi, — strigă el — în fața lui Dumnezeu și a voastră, jur că mi-e cugetul curat. Dați-mi fata de nevastă si-mi voi împărți averea cu voi; sunt foarte bogat. — Era aprins la față și se legăna în șea ca un fir de iarbă la bătaia vântului. Noi stam și ne socotiam. „Ei, fato, raspunde, — mormăi Daniil în barbă.

„Dacă vulturul se duce de bună voie în cuibul cioarei, ce se va alege de el? — ne întrebă Rada. Daniil rise și noi cu el. „Minunat, fato. Ai aușit, boerule? Nu merge, caută-ți o porumbiță, sunt mai blânde.“ Și pornirăm iar.

Prințul își smulse căciula din cap, o aruncă jos și porni în galop de duduia pământul. Așa era Rada, Șoimule. Așa.

(Va urmă.)

Tradus de:

Lia Măgură.

Credință oarbă fără leac.

De pe malul Oltului.

(Fine.)

Trecut a duminica, trecut-au zile multe la mijloc și Onu se stingea vedând cu ochii. Linei nu vrea să-i spună necasurile bantuitoare, voia să cercce și bobii să aștepte ce-i; merse mai întâiu la părintele să întrebe bine-i a cercă ori a crede bobilor, că dna preoteasă îi spuse că numai lucru bun nu e, draci numai că nu-ș ies din fire când moare vre-o babă vrăjitoare, o duc cu paradă, Lină dragă, și-o pun talpă iadului, așa spun cărțile cele sfinte, vezi cât e de reu dacă nu i dască!, așa-i vorbi preoteasa, cuvintele ei s'au scris adânc în inima Linei, de aceea cercă mai întâiu la popa. Mângăerea era credința în bunătatea lui Dzeu, care credință de era în Onu, slăbiă desnădejdea, de aușia cuvintele bune preotese, secă rădăcina amăgirei.

Venise Crăciunul, Onu era român, și român să nu ucidă porc gras la Nașcerea Dlu n'ai să vezi de-ai umblă în lungul și latul țerilor locuite de ei, că Dne mult tin la obiceiurile strămoșești dușmănite mereu. Vesel era și el și veselie era fățărîtă ca să înveselească pe Lina lui. Zimbetul mititelului îl curmă și mai tare și când remăneau singuri, îl desmerdă, sărută și plângea amar când îngână mititelul nevinovatul „ta...ta“.

Cât era de roșu și de gras, numai acum nu-i de mult și să-l vezi sormanul, ochii cei negrii băgați adânc în cap, umerii obrazului eșiti afară și numai piele acopere mâinile lui osoase, picioarele abia-l mai rabdă, mâinile cu mare silă le mișcă, i-a secat toată puterea. Leana se tânguia vecinilor, cercat-a toate doftoriile și nimic nu i-a ajutat.

Sosit era și postul mare, când toată lumea creștină postește, numai Onu, cu deslegare de la părintele, nu postiă și Leana și-ar fi dat și sufletul numai să-l vadă teafăr. Scăduse de la o vreme și credința ei, îl întrebă ce are, iar el raspundea scurt și greu: „Când se leagă reul de om, de te-ai face puntemunte, Lenă dragă, și nimic nu folosește“.

Când începeau a muguri sălcile, când lunca roșită începea să incolțească, când pustiul era satul, păzit numai de câni, Onu în așternutul lui urgisit sta nemișcat, privirile lui erau lungi-lungi și neînțelese, vorbele lui erau încurcate, silite și rare. Mititelul tot zimbă și cu mânuțele lui cercă să-i smulgă mustețele, cu picioruțele îl lovia în pept nevinovatul și asta lui îi cădea așa de bine.

Doftoriile, vorbele dulci ale Linei, zimbetul nevinovat și mișcările gingașe ale mititelului „ta—ta“ și „ma—ma“ rostite atât de dragălaș, nu putea spulberă ideia fixă, în creerii lui erau numai cărțile afurisite ale babei, în urechile lui zilnic sunau cuvintele afurisitei babe: „Nenorocire te așteaptă“ n'o s'o mai duci mult, ți-s numărate zilele, o să-ți lași nevasta vedură încă înainte de Paști“. Moartea îl imbiă cu otrava, mormântul era înainte-i și cu întunecimea lui îl îngrozia, aușia plânsul de îngropăciune, vedea pe Lena lui bocindu-se amar.

Era duminica Floriilor, grăbit alergă poporul la biserică, voios așteptă pe eel mai umilit și mai mare împărat, călare pe mânzul asinei. Veselia era generală, numai casa Onului era în negru, numai Lena, când cântău osana, se bociă lângă trupul în-

ghețat, numai ea, în loc de veselie, gustă drojdia amarului. În dunga clopotului de aramă sună adânc și lugrubu dăngănitul tânguitor. „Dzeu să-l ierte, Dzeu să-l ierte“ se rugau toți, suflet ca al lui blând și milostiv.

La înmormântare eră tot poporul de față, sta smerit și făcea cruci. Flamurile negre mărturisiau jalea adâncă. Veniau apoi grupe grupe de la groapă, lățind svonul, că nimene altul fără numai baba cu boscoanele ei l-a băgat în pământ de viu și dreptate aveau.

Poporul nostru crede așa de mult superstițiunile, cari nu arare-ori îi cauzează multe pierderi și la multe gropi săpate îl duc, pe lângă că-și întoarce fața de la voința lui Dzeu. Reul e mare și des se întâmplă, și cu toate acestea rari, foarte rari sunt conducătorii sufletesci, preoți, învățători și tineri inteligenți, cari să-și dea puțintică trudă și să spulbere ideea această nesănătoasă, despre bobii, cărți, descânțece, farmece și alte boscoane de origine păgână înrădăcinate în masele poporului. Abată-l de la căile rătăcite, convingă-l că ce crede el e numai fleac. Grijească inse bine nu cumva să-i atingă acele obiceiuri moștenite din moși-strămoși, cari nu numai că nu sunt stricăcioase, ci chiar ele oglindesc în români pe vechiul roman. Superstițios eră romanul până dincolo, superstițios românul și totuș nu i-ar strică să delătore cele stricăcioase, că de două mii de ani s'a schimbat mult mașina lumii.

Ioan călugărul.

A s t m a.

Fo turburare particulară a respirației; din pricina ei simțim o greutate mare de a respira, o înăbușire Astma e intermitentă și apucă pe bolnav după gust și formă de acces. Poate să fie o boală curat nervoasă, dar poate să fie și espresiunea unor afecțiuni diferite ale inimii sau ale plămânilor.

De oare-ce astma poate să dureze ani mulți și chiar în tot cursul vieții, bolnavul trebuie să știe a micșora numărul și puterea acceselor și să ajute prin propria sa îngrijire cura doctorului. Nimic nu e mai capricios ca astma, adesea o climă nestatornică, umedă, rea, poate fi mai folositoare decât un aer escelent și decât o temperatură statornică.

Bolnavul trebuie să se stabilească acolo unde experiența i-a arătat că îi este mai bine și în orî ce cas să se ia și după propria sa observare, care prețuește adesea mai mult decât sfaturile prudente ale unui doctor învățat. În de obște următoarele sfaturi sunt folositoare tuturor astmaticilor:

Să se ferească de mirosurile tari. Să-și ție pielea caldă tot anul prin mijlocul unei flanelle. Să mănânce cât mai puțin, și chiar nici decum seara. Să se ferească de casurile ce produc palpitații de inimă, să se ferească de efortările vocei, de sușurii prea repezi, de efortări mari mușchiulare, d'a umblă în potriva vântului și de schimbările brusce ale temperaturii.

Dr. X.

Comandantu seăpat.

— Baladă populară. —

Cos în valea Dunării,
Unde umblă străinii,
Merg cinei cară ferecate
Cu arme grele 'ncărcate,
Încărcate cu oțele
Pintru reguți tinerele.
— Da de dus cin' le ducea
Și cin' le comandăliă?
— Da le trăgea cai voinici
Și cătane de pe-aici,
Iară de comandălit
Eră pus și comandat
Copil tiner ne'nsurat,
Din valea Arpașului,
De sub dealu Blașului,
Din valea Poeniții,
De sub dealu Bistriții.

Cum megea,

Comandăliă:

„Copii tineri, tinerei,
Mănați caii 'ncetinel,
Că drumu-i cam lunguțel
Și viți osteni cu el.

Mănați caii, mănați bine,
Că acum îi reu de mine,
Că m'o cuprins jele grea
De la drag drăguța mea.

Și ficioii-l ascultă,
Carele bine-mi mână,
Până el se adânciă,
Până jos la Orșova,
C'acolo-i dulce gura.

La Orșova cum sosiă,
De acol' le poronciă
Să oprească,
Poposească

Și la el să nu gândească,
Că el îndat' a 'nturnă
Cu mândra alătorea.

Troscotei bureană mică,
Dar dă Dzeu de pică
Ginerar împărătesc
Și pe voinici mi-i gădesc
Că dorm și se odihnesc,
Făr' de pic de comandaș,
Fără de pic de răvaș.

Generaru-i întrebă
Ca să-i spue-adeverat
Comandantu unde-o dat.

Voinicii îi respundea:
Comandașu-i betejit
Și 'napoi s'o înturnat
Ca să ne trimeată alt.

Cum estea i le spunea,
Gheneraru le credea,
Și în treabă-și se ducea.

Trandafir ca iedera,
Așă scapă cătana!

Cul. de :

Theodor A. Bogdan

înv. în Bistrița.

SALON

Căminul.

Când inchipuirea omenească a vrut să simbo-
lizeze toată jalea unei existențe fără rost, a luat și
a preserat cu podoabele milei povestea jidovului ră-
tăcitor. Aci a găsit ca această supremă jale, aci, în
deslipirea vieții omului de viața pământului. Aci, în
rătăcirea vecinică a singuraticului care, or cât ar
umblă și or cât s'ar întoarce pe unde a mai umblat,
pretutindenți străin se vede și nicăiri acasă nu se
poate simți.

Acasă, — între *ai seî*, la căminul *seî*! Toată
mila și toată jalea pentru cel care aceasta n'o poate
spune despre dânsul!

Jalea și mila și pentru cel ce n'a știut să-și
apere și să-și păstreze căminul, și pentru cel ce nu
știe să și-l regăsească, să și-l reclădească.

Și de aci, toată răsfrătirea sufletească față de
cei ce se năpustesc asupra altora ca să le fărâme
această legătură, acest chiag al vieții pământești și
să-și risipească pe căi străine, unde nu se vor mai
recunoaște și vor trebui să piară, ca spicul smuls
din rădăcina.

Căci dacă omul se mișcă după voie pe pămên-
tul acesta, nu stă nici el, cum nu stă nici copacul,
isolat în lumea ce i s'a dat spre trai, nici el și ni-
mic ce crește și trăește la soare. În fiecare, sunt
rădăcinile unor vieți trecute și floarea unor vieți vii-
toare. În fiecare trăiește un fel de viață, cu rost in-
delungat și temeinic, și a strică acest rost este a
rupe o viață de izvoarele ei.

Nu numai traiul de fiecare zi ne leagă de acest
pământ. Sunt și legături pe cari nimeni nu le vede,
mulți le tăgăduesc, dar toți se resimt de ele și, cu
voia sau fără voia lor, robii le sunt.

Avem închise în sufletul nostru năzuinți asu-
pra cărora stăpânirea celei ce numim rațiunea noas-
tră, or cât ar fi de voită, nu e decât iluzorie. Căci
și atunci când credem că am isbutit să le înfrângem
și să le înlăturăm, ele se resbună într'un chip sau
în altul și ceea ce vrea să fie trufașă rațiune, se
pleacă sau se frânge sub puterea lor misterioasă,
covârșitoare. Și întotdeauna redevenim noi, cu ceea
ce avem moștenit din moși-strămoși, cu ceea ce for-
mează sufletul, ființa noastră, încheată într'un a-
nume fel, cu mult înainte de a ne fi putut da mă-
car seamă noi.

Într'un anume fel... Și iată atunci legătura
vieții noastre de viața pământului pe care trăim.
Cosmopolis e o himeră; este, în căutarea unei noue
și universale legături, sfîșierea tuturor; este jalea
și nenorocirea jidovului rătăcitor răspândită pe toată
suprafața pământului.

Căminul este legătura vieții omenești cu viața
pământului. Și dacă vom căuta să pătrundem sbu-
ciumarea vieții de astăzi, vedea-vom cu adevărat că

pentru cămin se poartă luptele cele mai adânci și
mai înverșunate.

Căci se simte și de cel mai de pe urmă, că cel
ce și-a pierdut căminul, și-a pierdut rădăcinile și is-
voarele vieții. Și-a pierdut rostul traiului, tihna și
temelia lui. A pierdut iubirea și a ramas cu ura.
Graul sufletului seî întreg l-a pierdut și fărâma-
rile acestui biet suflet și le-a investimentat în grai
străin ce nu se va mai închea în gura lui decât
spre blestem și tânguire. Și dacă bătut de vânturi,
rătăcește fără astempăr și fără odihnă, — e tot nu-
mai în căutarea căminului pierdut, altul sau acelaș...

În căutarea căminului pierdut, jidovul rătăcitor
trece obidit pe dinaintea noastră... Și ne gândim la
căminul nostru și la nenorocirea, pentru el ênsuș și
pentru alții, a celui ce nu-l știe regăsi pe al lui, a
celui ce se trudește și nu isbutește a-ș mai reface
rostul vieții...

Și ne mai gândim că avem și noi căminuri
primejduite; și pilda rătăcitorului, ca și a celui ce,
de și ramas pe loc, rupt a fost de această legătură
fără de care nu mai e decât ca un copac smuls din
rădăcină și merit ofilirii, nu la Cosmopolis ne va
putea duce vr'odată, ci mai vartos ne va oțeri ini-
mile spre lupta pentru cămin.

Ion Gorun.

Dr. Daniil P. Bărcianu.

Dr. Daniil P. Bărcianu, a cărui moarte o ves-
tirăm în numărul trecut, lasă după sine un gol sim-
țit în rândurile muncitorilor noștri pentru cultura
națională. E de datoria noastră deci să aducem me-
moriei sale tributul recunoștinței. Iată pentru ce,
drept expresiune a stimei, ilustrăm pagina primă a
revistei noastre cu portretul seî.

Dânsul s'a născut în Reșinari la 1847. S-a fă-
cut studiile la Sibiiu cu un succes atât de strălucit,
că ministrul de culte de atunci l-a trimis în 1869
în Germania să studieze organizația școalelor populare.
În anii 1870—74 a studiat apoi la universitățile din
Viena, Bonn și Lipsca, pedagogia și științele natu-
rale.

Întorcându-se în patrie, la 1876, a fost numit
profesor la institutul pedagogic-teologic din Sibiiu,
post pe care l-a ținut pân' acuma-s doi ani.

Înființându-se școala civilă de fete a Asocia-
țiunii, a fost câțva timp și directorul aceleia.

Asemenea a îndeplinit mulți ani și postul de se-
cretar al doile al comitetului Asociațiunii, fiind pri-
mul secretar George Barițiu.

Zelul seî neobosit l-a îndemnat să facă și alte
servicii culturale. Astfel a fost: president al Reuniu-
nii învățătorilor din districtul Sibiiului, vicepresident
al Reuniunii române de agricultură din comitatul
Sibiiu, deputat sinodal și congresual etc.

Pe terenul literar a produs următoarele lucrări:
1, „Untersuchungen über die Blütenentwicklung der
Onagraceen“ Hermannstadt 1874; 2, „Elemente de
istoria naturală“ Sibiiu 1881—84, în două cursuri;
3, „Lucrul de mână în școalele de băeți și în insti-
tutul pedagogic“ Sibiiu 1885; 4, „Istoria naturală în
școala poporală“ Sibiiu, 1890—91.

A prelucrat scrierile reposatului seî părinte și
anume: 1, „Vocabular român-nemțesc“ și „Wörter-

buch der roman. und deutschen Sprache“ Sibiiu, 1880 și 1888; 2, „Gramatica germană“ Sibiiu, 1896.

A redactat un an de zile „Foia Ilustrată“ editată de institutul tipografie, care s'a izbit de indiferența publicului românesc.

Una din operele sale principale, poate cea mai de frunte, este panegiricul ce a rostit în Sibiiu la serbarea aniversării de 25 ani a morții lui Șaguna.

Sentimentele sale naționale l-au împins și pe terenul politic. Ales în comitetul partidului național, a fost și dânsul țerit pe banca acusaților în procesul memorandumului, apoi condamnat și închis cu ceilalți colegi ai sei în Vaț.

Moartea lui a umplut de jale pe toți câți l-au cunoscut. Remășițele sale mortuare, binecuvântate la Sibiiu, au fost transportate la Reșinari, unde s'au înmormântat în cavoul familiei.

În vece amintirea lui.

LITERATURĂ.

Dicționarul geografic al unui comitat din Ungaria. Asociațiunea din Sibiiu publică concurs pentru dicționarul toponomic-geografic al unui comitat locuit de Români în Ungaria și Transilvania. Premiul e 500 de coroane. Terminul 1 martie 1904. Dicționarul are să arate: 1. Numele românesc al comunei (oraș, cătun). Cum îi zic alte neamuri locuitoare în comună? Numele oficială. Ce nume a avut eventual în vechime? Ce legende ori tradițiuni sânt asupra numirii românești a comunei? Descrierea geografică a comunei pe scurt. 2. Numele apelor, insulelor, munților, dealurilor și — încât ar fi de interes — să se înșire și, coastele munților și ale dealurilor, pădurile, poienele, livețile, văile dintre munți și dealuri, cumpenele de ape, drumurile, poteciile, cracurile de dealuri și numele deosebitelor părți din hotarul comunei. 3. Locuri istorice. Tradițiunea și legendele despre ele. 4. Locuitorii români ai comunei după numărul, confesiunea și ocupațiunea lor. 5. Instituțiunile culturale românești (biserici, școale, societăți, asociații). 6. Câtă proprietate de pământ se află în posesiunea Românilor (jughere cadastrale)?

Înriuirile străine asupra limbii și literaturii române. Premiul *Adamachi*, de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1907 a Academiei Române celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Înriuirile curentelor străine în evoluțiunea limbii și literaturii române din secolul XIX“. (Decis. 3 aprilie 1902.) Lucrarea se va face după următorul program: Starea culturală a țerilor la sfârșitul secolului XVIII. Elementul slavon și elementul grecesc în limba vorbită și scrisă. Învățământul public și privat sub înriuirea grecească. Manifestarea curentului francez la noi în educațiunea claselor superioare. Văcărescii și poezia lor. Cum se învăță limba românească? Mișcarea literară sub domnia lui Caragea Vodă. Teatrul de la Cișmeaua roșie și Domnița Ralu. Alexandru Șuțu Vodă și Eforia teatrelor din țară. Gheorghe Lazăr. Școala românească și începuturile ei. Eliade-Rădulescu. Tipografiile române și cărțile bisericești și didactice. „Curierul Românesc“ și „Albina Moldovei“. Societatea filarmonică din București și Iași. Eliad, Cămpineanu, Aristia, Asachi. Începuturile tea-

trului român. Scriitorii și traducătorii dramatici. Limba oficială, limba literară și limba vorbită. Primii poeți și primele poezii. „Curielul de ambe-sexe.“ Teatrul străin și teatrul român. Lupte pentru statornicirea și progresul scenei naționale. V. Alecsandri, C. Negruzzi, M. Kogălniceanu. Mișcarea literară în Moldova. Scrieri și publicațiuni. Repertoriu. Actorii. Resultate obținute. Înriuirea educațiunii date tinerimii române în Franca și Germania asupra culturii naționale. Pruncul român. Zimbrul. Gazeta Moldovei. Starea societății române la mijlocul veacului trecut. Limba și literatura în școală și societate. Sf. Sava și Academia Michăileană. Mișcarea de reînviere culturală. „Gazeta Transilvaniei“, „Foia pentru minte, inimă și literatură.“ Duelgii și Bonjuriștii. Influența franceză și influența germană asupra spiritelor, năravurilor noastre sociale în acea epocă. Teatrele (francez, german, italian). Cărțile didactice. Poeziile, romanele străine și influența lor asupra noastră. Profesorii ardeleni, bănățeni și bucovineni și înriuirea curentului germano-latin asupra culturii naționale. — Terminul presentării manuscrisurilor la concurs este până la 1 septembrie 1906.

Scrisori de ale fruntașilor români. Dl Nerva Hodoș, ajutor de bibliotecar în serviciul Academiei Române, i-a dăruit o prețioasă colecțiune: 163 scrisori dintre anii 1850—1853 și anume: 5 de la A. T. Laurian către S. Bărnuz (1850), 8 de la G. Barițiu către I. Maiorescu (1851—1852) și 150 de la diferiți fruntași Români de peste Carpați către A. Papău-Illarian.

Dispute cu Nazarenii. În timpul din urmă secta Nazarenilor s'a răspândit mult și între Români. Spre a combate secta aceasta a apărut în editura tipografiei și librăriei diecesane din Caransebeș o broșură sub titlul pus în capul acestor rânduri. Preț 20 fileri.

TEATRU.

Jubileul Teatrului Național din București. Anul acesta se împlinesc cinci-zeci de ani de la fondarea Teatrului Național din București. Direcțiunea a luat hotărîrea să serbeze aniversarea aceasta prin o reprezentație de gală. Ziua acestei serbări s'a fixat pentru mercuri 12/25 februarie cu fragmente din „Fântâna Blandusiei“ de V. Alecsandri și „O noapte furtunoasă“ de I. L. Caragiale, iar drept încheiere o revistă într'un act „Din viața teatrului“ de dl Ollanescu-Ascanio. Spectacolul mai cuprinde și vodvilul lui C. Negruzzi: „Cârlanii“ represintat pentru prima oară la 1849. Poema dlui Ollanescu-Ascanio este o evocare a marilor figuri cari au ilustrat arta dramatică română, fie ca autori, fie ca artiști. Punerea ei în scenă e o imagine vie și completă a celor 50 de ani de viață artistică în România. Între acte musică națională sub conducerea dlor Wachmann și Dimi-trescu.

Reprezentația de retragere a dnei Aristița Romanescu din Teatrul Național de la București s'a fixat pentru azi vineri 14/27 februarie cu următorul program: 1, „Romeo și Julieta“, actul balconului, jucat de dna A. Pruteanu și dl Ar. N. Demetriad. Antract lung: *Dolce farniente*, vals. 2, „Ca în biblie“, comedie într'un act, de Cavalotti, jucată de dnele Aristița Romanescu și Constanța Demetriad și de dnii P. Sturza și Sybil. Antract scurt: *Serenada* de

Teiskowsky. 3. „Barbu lăutarul“, cântonetă de Millo, jucată de dl I. Anestin. Antract lung: Maritana, uvertură. 4. „Cancer la inimă“, piesă într'un act, de Haralamb G. Lecca, jucată de dna Aristița Romanescu și de dnl C. I. Nottara, I. Niculescu, V. Tonneanu, G. Achille, N. Soreanu, P. Ciucuretti, V. Cernat, etc. Antract scurt: Marșul din Profetul. 5. „Quartetul Carmen Sylva“, executat de dnl G. Enescu, D. Dinicu, G. A. Dinicu și E. Loebol. Antract lung: La cinquantanie și Aubade printaniere. 6. „Mortua sum“, sfârșit în versuri de Haralamb G. Lecca.

Concert și teatru în Caransebeș. Duminecă în 1 martie n. se va da la Caransebeș un concert și reprezentație teatrală în folosul Societății pentru fondul de teatru român. Iată programa: I. Concert. 1. Ilustrațiune din opera „Carmen“ de Bizet, executată la pianoforte de dna Adrienne Balas și dsoara Elena Marin. 2. Flusturata, monolog de ** predat de dna Angela Pepa. 3. Variations brillantes pentru pianoforte de Chopin, executat de dsoara Elena Marin. 4. Serenada „Te am așteptat“, cuvinte de P. Vulcan, musică de G. Vasiliu, cântată de dna Lucia Barbu. II. Teatru: „Balul mortului“, comedie într'un act de A. V. Urechia. III. Joc. În ordinea de dans: Romana și Hora nicolințană. În fruntea aranjamentului stau dnl: dr. P. Barbu, I. Biju, P. Borțun, A. Diaconovich, T. Ionaș, I. Moldovan și alții. După teatru dans.

Concert și reprezentații teatrale în Arad. Tinerimea română din Arad va aranja în „Casa Națională“ două petreceri. Una, sâmbătă în 28 februarie n. cu următoarea programă: „Sărăcie lucie“ comedie populară cu cântece într'un act de Iosif Vulcan; „Steluța“ duet de V. Alecsandri; „Lelea vitează“ cor micst, de Musicescu; la fine joc pentru inteligență. A doua, duminică în 1 martie n. cu programa: „Noaptea de Sf. George“ vodvil în 2 acte de Theocar Alexi; „Mai am un singur dor“ duet; „Lelea vitează“. În fine dans pentru țerani.

Concert și teatru în Brașov. Tinerimea română din Brașov (Scheiș-Costa) va aranja sâmbătă în 15/28 februarie petrecere populară în sala cea mare de la Schützen-Haus. Va fi un concert popular de cântări și declamațiuni, apoi se va jua comedia „Drumul de fer“ de V. Alecsandri. În urmă dans.

Concert și teatru în Lipova. Corul vocal român gr. or. din Lipova aranjează în 15/28 februarie concert și reprezentație teatrală. În concert se vor cânta compoziții de Vidu, Vorobchievici; se vor declama poezii de Coșbuc și Alecsandri; apoi se va jua „Ruga de la Chiseteu“ comedie populară cu cântece într'un act de Iosif Vulcan. După teatru dans.

Reprezentație teatrală în Ocna. Corul plugarilor români din Ocna-de-jos, a aranjat la 22 februarie n. o reprezentație teatrală în sala Reithoffer. S'a jua „Ruga de la Chiseteu“ comedie populară într'un act de Iosif Vulcan. După teatru a urmat dans.

Reprezentație teatrală în Alba-Iulia. Duminică trecută s'a dat în Alba-Iulia o serată declamatorică și musicală teatrală, în folosul bisericii gr. cat. române. După cântări și declamațiuni, s'au jua piesele: „O ședetoare“ și „Săpătorul de bani“. În urmă dans.

Serată declamatorică-teatrală în Orăștie. Secția industrială a Reuniunii economice din Orăștie

va aranja acolo la 28 februarie n. serată declamatorică-teatrală în otelul „Transilvania“. Se vor declama poezii de Th. Speranță și M. Eminescu; se vor jua piesele: „Cu voia dumisale“ comedie într'un act de dl Theocar Alexi și „Biletul de tramvai“ comedie într'un act de Gr. Maruțeanu. După teatru va fi dans.

Serată musicală-teatrală în Recița-montană. Reuniunea română de cânt și musică din Recița-montană aranjează la 28 februarie n. serată musicală-teatrală în localul Casinei Române. Se va jua: „Ruga de la Chiseteu“ comedie populară într'un act, cu cântece și joc, de Iosif Vulcan; „Herșcu boccegiul“ cântec comic de V. Alecsandri; în fine se vor cânta trei coruri, de Dima, T. Popovici și Musicescu. În urmă dans.

Concert și teatru în Coșteiu. Reuniunea română de cetire și cântări din Coșteiu a aranjat în duminică trecută concert popular și reprezentație teatrală. S'a jua „Păcăliții“ de A. C. Bănățeanul.

Concert și teatru în Doman. Comitetul parohial gr. or. român din comuna Doman a dat cu concursul tinerimei de acolo un concert popular, după care s'a jua „Ruga de la Chiseteu“ comedie populară într'un act de Iosif Vulcan. În fine dans.

Concert și teatru în Petroșeni. Corul bisericii gr. ort. din Petroșeni a dat la 15 februarie n. concert popular cu cântări și declamațiuni, după care a jua comedia „Dragostea copilărească“ de Murai, localizată de dl dr. Siegescu. După teatru a fost dans.

Concert și teatru în Parța. Corul vocal gr. ort. român din Parța a aranjat la 15 februarie n. sub conducerea învățătorului Avram Blasiu concert popular, după care s'a jua comedia „Pisica“ de Theocar Alexi. În fine dans.

Concert și teatru în Șdioara. Corul bisericii gr. or. române din comuna Șdioara a aranjat la 2/15 februarie concert popular și reprezentație teatrală, jucându-se piesele: „Măța cu clopot“ comedie populară într'un act de Iosif Vulcan și „Otrava de narcoci“ farsă într'un act de Ant. Pop.

Reprezentație teatrală în Cenadul-sêrbesc. Corul plugarilor gr. or. români din Cenadul-sêrbesc va aranja duminică în 1 martie n., sub conducerea învățătorului P. Bozianu, reprezentație teatrală, jucându-se piesa: „Marioara“ episod istoric cu cântări în 2 acte de Șolimescu. Apoi dans.

Concert și teatru în Draos. Tinerimea română din Draos a dat la 12 februarie n. o petrecere populară cu cântări și declamațiuni. S'au jua apoi piesele: „Salon fără pat“ comedie de Theocar Alexi; „Prima rochie lungă“ monolog de Iosif Vulcan și comedia „Leac pentru soacre“ localizată de Trocar. În fine dans.

Concert și teatru în Dalboșeț. Reuniunea de cetire și cântări din Dalboșeț a aranjat la 13/26 februarie concert și reprezentație teatrală jucând piesele: „Norocu 'n casă“ și „Pisica“.

Piesă românească pe scena ungurească. Directorul teatrului unguresc din Oradea-mare, dl Carol Somogyi, a rugat pe dl Iosif Vulcan să-i dea autorizațiunea a traduce și a jua în unguresce tragedia sa istorică „Ștefan vodă cel tinăr“, premiată de direcțiunea Teatrului Național din București. Autorul i-a împlinit cererea și piesa, tradusă de ziaristul Ioan Papp, se va jua în săptămâna viitoare pe scena teatrului d'aici.

MUSICĂ.

Serata musicală a tinerimei române din Oradea-mare, dată la 26 februarie n., în sala cea mare a otelului Arborele Verde, a reușit foarte bine, executându-se cu mare succes toate punctele programei în mijlocul unei însuflețiri mari. Culmea succesului s'a atins prin debutul ambelor dsoare. Programa a fost următoarea: 1. F. Mendelsohn: Adio pădurii. Cor bărbătesc. 2. G. Henschel: Morgenhymne, executată pe pian de dsoara Lucreția Mureșan. 3. G. Coșbuc: Regina Ostrogoților, declamată de dl Sever Erdélyi. 4. F. Liszt: Valse-Impromptu, executată pe pian de dsoara Irene Popovits. 5. I. Vidu: Andalusa, cor bărb. 6. Cântec românesc, cântat de dsoara Lucreția Mureșan. 7. V. Alecsandri: Hațmana, canțonetă comică, declamată de dl Augustin Ciurdariu. 8. F. Liszt: Rhapsodie hongroise XIV, executată pe pian de dsoara Lucreția Mureșan. 9. G. Vidu: Resunetul Ardealului, transcris pentru cor bărb. de N. Firu. 10. Marchesi: La folla, cântată de dsoara Lucreția Mureșan. 11. Cântec românesc, executate pe pian de dsoara Irene Popovits. 12. C. G. Porumbescu: Cîsla, cor bărbătesc. — După concert a început dansul, despre care mai la vale.

Serată Eminisclană în Arad. Mercuri la 5/18 februarie s'a dat la Arad o interesantă serată literară-musicală în Casa Națională. Programa întregă, declamațiunii și cântări, a fost compusă din scrierile lui Eminescu. Serata a reușit bine și s'a încheiat cu dans.

Serată musicală declamatorică în Viștea-de-jos. Reuniunea pentru biblioteca populară din Viștea-de-jos, comitatul Făgăraș, a aranjat în duminica trecută o serată de prelegeri populare, cântări și declamații, în folosul bibliotecii Reuniunii.

Concert în Avrig. Reuniunea femeilor române din Avrig a aranjat la 9/22 februarie, cu concursul unui grup de clerici din Sibiiu, concert în sala cea mare a otelului comunal.

Concert popular în Beregseu. Corul vocal din Beregseu va aranjă la 1 martie n., sub conducerea învățătorului George Subu un concert popular.

BISERICĂ ȘI ȘCOALĂ.

Jubileu papei. Vinerea trecută, 20 februarie n., s'a împlinit 25 de ani de când actualul papă a fost ales Pontifice. Ziua aceasta a fost serbată în toate bisericile romano-catolice și greco-catolice. Provincia mitropolitană gr. cat. română a trimis cu ocaziunea aceasta papei o adresă de felicitare.

Serbare școlară în Blaș. Serbătoarea Treierarchi, patronii gimnasiului din Blaș, s'a serbat acolo și anul acesta cu festivitatea obicinuită. După liturghie societatea de lectură a tinerimei gimnasiuale a ținut o ședință festivă, la care a participat o mare parte a publicului românesc din Blaș, în frunte cu Esc. Sa arhiepiscopul și mitropolitul dr. Victor Mihályi de Apsa. S'a ținut frumoase cuvântări ocazionale, s'a declamat diverse poezii și s'a cântat din gură și cu orchestra. În fine mitropolitul a adresat tinerimei cuvinte de încurajare.

Serbare școlară în Năsăud. Societatea de lectură a școlarilor de la gimnasiul superior fundațional din Năsăud va aranjă în 1 martie n. serată literară-declamatorică-musicală în sala de gimnastică de la

gimnasiu, cu un program bogat și interesant. După ședință va fi dans.

Fondul școlii române de fetițe din Cluș. Membrii fondului pentru înființarea unei școli române de fetițe în Cluș se vor întruni în adunare generală la 3 martie n. în localul casei române, sub presiul dlu dr. Alesandru de Vaïda Voevod președinte. dl dr. Ștefan Morariu secretar.

Preot român în Canada. În urma cererilor multor coloniști români, de legea gr. or., așezați în colonia Regina Canada, de a li se trimite un păstor sufletesc, I. P. S. Sa mitropolitul Partenie al Moldovei și Sucevei a designat pe părintele Eugenie Ungurean din Iași de a merge în Canada. Părintele Ungurean va plecă în curând la Canada.

C E E N O U ?

Hymen. Dl *Ioan Gerlan*, notar cercual în F. Oșorhei, s'a cununat în duminica trecută cu dsoara *Alexandrina Fașie* în Oradea-mare. — Dl *Augustin David* absolvent de teologie și dsoara *Anuța Morar* s'a cununat la 26 februarie n. în biserica gr. cat. din Tilstiu. — Dl *dr. Parteniu Barbu* din Sibiiu și dsoara *Marioara Papp* din Boesig s'a logodit. — Dl *dr. Radu Sbiera*, profesor la universitatea din Cernăuți, fiul academicianului dr. Ioan Sbiera, s'a cununat la 22 februarie cu dsoara *Aglaïța Zamfirescu* în Cernăuți. — Dl *Ioan Muntean*, ales paroc în Agărbic și dsoara *Paraschiua P. Boariu* s'a cununat la 22 februarie n. în Agărbic. — Dl *Iuliu Romoșan* absolvent de teologie și dsoara *Rica Opincariu* s'a cununat la 22 februarie n. în biserica gr. or. din Sebeșul-săsesc. — Dl *Iuliu Onu* și dsoara *Iulia Șistaroveșan* s'a logodit în Lipova.

Concurs pentru planul Casei Naționale. Comitetul central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român publică concurs pentru proiecte de zidire a Casei Naționale. Se cer numai schițe cari să presinte un proiect clar pentru întocmirea construcțiunilor. Terminul e 2/15 martie. Lucrările pe cari juriul le va găsi mai bune, se vor premia cu 1000, 750 și 500 coroane.

Dl D. Sturdza de 70 de ani. La 25 februarie v. (10 martie n.) dl Dim. Sturdza, președintele consiliului de miniștri și secretarul general al Academiei Române, împlinește 70 de ani. Partidul național-liberal a ales un comitet care să se ocupe cu organizarea serbării. Comitetul a decis următoarele: În seara de 25 februarie (10 martie n.) se va da un banchet la Teatrul Național, la care vor luă parte senatori, deputați și alți membri ai partidului liberal, la care înse nu se vor admite nici militari, nici magistrați, nici funcționari. Se va oferii dlu Sturdza o statueta în bronz represintând Vigilența, opera unui artist francez. Se va bate o medalie comemorativă.

Adunarea generală a Institutului „Bihoreana” din Oradea-mare s'a ținut la 26 februarie n. sub presiul președintelui Iosif Vulcan, fiind notar directorul executiv dl dr. Coriolan Papp. Au luat parte 32 de acționari având 497 acții și 392 de voturi. Verificatori ai procesului verbal s'a proclamat dnu Ioan Genț, George Pap și Mihail Diț; iar scrutătorii dnu Iosif Roman, Iosif Diamandi și George Dudulescu. S'a constatat că institutul a făcut progres în toți ramii de operațiune. În anul trecut escomp-

tul cambiilor de bancă a crescut cu 276.945 cor. 85 fil., iară al cambiilor cu acoperire hipotecară cu 19.016 cor. Creditele hipotecare au crescut cu 21.365 cor.; creditele de cont curent cu 19.528 cor. 62 fil. Fondul de rezervă s'a urcat la 34.000 coroane, fondul de rezervă pentru pierderi 2.400 coroane, fondul de pensiuine al funcționarilor 1793 cor. 71 fileră. Depunerile au crescut cu 262.310 cor. 24 fil. și s'au urcat la 893.475 cor. 5 fil. Rescomptul s'a urcat cu 54.409 cor. S'au descris 2996 cor. 39 fil. Revirimentul cassei a crescut cu 1,795.062 cor. 14 fil.; revirimentul total cu 3,303.670 cor. 47 fil. Profitul curat 53.555 cor. 87 fil. (aproape cu 7000 mai mult decât în anul trecut.) Dividenda pentru anul trecut s'a fixat cu 12 coroane. Espirând mandatul comitetului de revisiune, s'a reales toți membri și anume: dñii Toma Păcala, Saba Raicu, Samuil Ciceronescu, dr. Florian Duma și Petru Popescu.

Ptrecrea cu dans a tinerimeii române din Oradea-mare, la 26 februarie n., urmată după serata musicală despre care raportăm în rubrica „Musica“, a reușit escelent. N'au fost mulți, dar veselia n'a lăsat nimic de dorit. Comitetul arangiator, în frunte cu președintele de onoare dl dr. Coriolan Pap, au făcut totul pentru ca publicul românesc să albă o seară plăcută. Au luat parte doamnele Ardelean, Bica, Buna, Crista, Darabant, Duma, Erdélyi, Firu, Gitye, Groza, Imrik, Kis Elek, Lazar, Maroș, Mureșan, Nyes, Pal, Pantea, Pap, Plopu, Popovits, Ruja, Vereș, Vulcan și dsoarele: Bica, Cristea, surorile Daraban, Cornelia Erdélyi, Miți Groza, surorile Imrik, Lucreția Mureșian, Pal, surorile Plopu, Silvia Pop, Irina Popovits, Mariți Rednic, Elisabeta Tofan.

Noū deputat dietal. Dl *Ioan Papp*, protonotar al comitatului Bihor, a fost ales în 24 februarie deputat pentru dietă în cercul Ceica, ramas vacant prin moartea lui Teodor Fășie.

Societate de danțuri naționale. Aflăm din „Voinea națională“ că în curând se va înființa în Bucureșei o societate de danțuri naționale. Scopul acestei societăți va fi de a întruni pe toți cei amatori de danțuri naționale, atât pe cei cari le joacă cât și pe cei cari le incurajează, pentru că sunt mulți și din acei cari joacă cu mare plăcere, precum și din acei cari nu se mai satură a le privi și a le admiră. De câte ori nu se vede la țară lumea privind la horă ore întregi cum se joacă aceste frumoase danțuri naționale. Cea mai bună dovadă că sunt apreciate jocurile noastre este și aceasta, că distinsul nostru maestru, dl G. Moceanu, de câțiva ani încoace este chemat pe la cele mai mari familii din capitală pentru ca să predea lecțiuni de danțuri naționale ca: Romanul, Bătuta, Brêul, Chindia, Arcanul și altele. Moceanu a fost de mult solicitat de numeroase persoane pentru a înființa această societate, dar dsa fiind că a fost totdeauna prea ocupat cu predarea gimnasticii la liceul Sf. Sava, școala de ofițeri, Societatea română de gimnastică, n'a putut până acum să ia o asemenea inițiativă. Acum înse, când nu este așa de mult ocupat și fiind invitat de mai mulți amatori, s'a hotărât să-și depue toată activitatea, să lucreze, fără preget, pentru ca să perfecționeze și să aranjeze danțurile în originalitatea lor, așa după cum se joacă ele prin mai

multe localități din țară. Actualmente dl Moceanu studiază cum se joacă danțurile în mai multe părți ale țării și pe lângă jocurile ardelenesei introduse de dsa, s'a înțeles ca să conlucreze împreună cu dl Gh. Ghindă, care cunoaște și joacă în modul cel mai perfect jocurile oltenesei, mai ales ca la Gorj. Dl Moceanu dorește cât de curând înființarea acestei societăți de danțuri naționale, pentru că până acuma mai poate încă sări, căci munca și sfortările cele multe până în prezent nu l-a putut doborî.

Au murit: *Nicolae G. Eremia*, comerciant în Brașov, la 11 febr., în etate de 63 ani, lăsând pentru scopuri filantropice culturale 11.400 de coroane; — *Iosif Crbonaș de Vajda-Hunyad*, pretor cercual, deputat sinodal, membru în direcțiunea „Ardeleni“, în Orăștie, la 20 februarie, în etate de 63 ani; — *Iosif Olariu*, învățător în pensiuine, la Caransebeș în 6/19 februarie, în etate de 70 ani; — *Nicolae Tatu*, paroc gr. or. în Oravița-română, la 7/20 februarie, în etate de 55 ani.

Guvânt rombie.

De Patriciu Panainte.

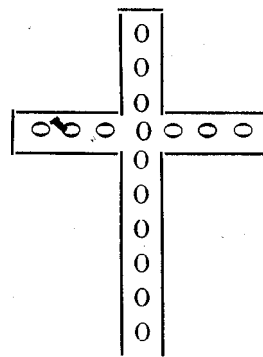
•	consună
•	la bancă
•	pasere
•	rege
•	instrument musical
•	la bărbier
•	consună.

Vertical, ne dă acelaș.

Terminul deslegării 10 martie. Între deslegătorii se va sorti o carte.

*

Deslegarea problemei „Crucea cu diamante“ din nr. 2:

Bine au deslegat-o doamnele și domnișoarele: Eufrosina Popescu, Maria Ardelean, Paulina Mesaros, Maria Dancas, Rosa și Reli Covrig, Olimpia Metes, Mariora Szaszsebesi, Ana Bancu, Drosida Blasian, Iulia și Mariți Roman și dl George Dudulescu.

Trăgându-se soarte, a eșit numele dnei Olimpia Metes în Cucerdea vinoasă, căreia i s'a și trimis premiul: „În resbaiu“ roman de Duiliu Zamfirescu.

Proprietar, redactor răspundător și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA ALDAS NR. 14/296b.)

TIPOGRAFIA IOSIF LANG IN ORADEA-MARE.